

УДК 021.4:655.254.22:378.4(477.74-21)''20''

В. П. Пружина,

заступник директора Наукової бібліотеки
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
вул. Преображенська, 24, м. Одеса, 65082, Україна
тел. (0482) 34-77-89
e-mail: library@onu.edu.ua

**ТРАНСФОРМАЦІЯ ВУЗІВСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ: НОВІ
МОЖЛИВОСТІ У ВИДАВНИЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Сучасна епоха вимагає інноваційного підходу до будь-якого виду діяльності. Так, трансформацій зазнає і традиційна діяльність вузівської бібліотеки. У доповіді на прикладі наукового журналу «Вісник Одеського національного університету. Сер. Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство» систематизується увесь редакційно-видавничий процес, який здійснюється Науковою бібліотекою ОНУ. Підсумком редакційної роботи стає видавничий продукт, просуванням до наукометричних баз даних якого також займається Наукова бібліотека.

Ключові слова: періодичне видання, вузівська бібліотека, редакційно-видавнича діяльність, наукометричні бази даних, веб-сайт

Сучасна реальність не лише сприяє перегляду, зміні і реструктуризації послуг, що надаються бібліотекою, але й через них стимулює нові напрями діяльності, які в традиційній бібліотеці або зовсім не існували, або не вважалися основними. Такою, зокрема, є видавнича діяльність бібліотеки, коли вона бере безпосередню участь у формуванні нового контенту, створює свій власний продукт і новий вид власності – інтелектуальну власність.

Так, в 2007 році створена серія «Вісника Одеського національного університету» – «Бібліотекознавство. Бібліографознавство. Книгознавство» (Свідоцтво по державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації № 14854-3825 Р).

Програмні цілі: висвітлення теоретичних і практичних питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства; дослідження з історії розвитку бібліотечної справи, принципів формування бібліотечної системи, структури і властивостей бібліографічної інформації; вивчення творів друку і процесів їх створення; дослідження комп'ютерних технологій в галузі бібліотечної справи, нових можливостей фіксації, збереження і використання інформації.

Ініціатива про заснування журналу належить Науковій бібліотеці Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Фахівці бібліотеки створювали концепцію, розробляли модель майбутнього видання, забезпечували підготовку багатьох його елементів, працювали над створенням редакційної

колегії, вивчали нормативні та методичні документи, координували усі організаційні, технічні питання, вивчаючи досвід фахівців у цій галузі.

Наукова бібліотека ОНУ замикає на собі повний цикл циркуляції цього періодичного видання. У цій моделі співробітники бібліотеки виконують функції не тільки авторів, а й редакторів, коректорів та дизайнерів.

До структури інформаційно-бібліографічного відділу входить науково-редакційний сектор, який під керівництвом заступника директора з наукової роботи веде організаційну роботу, пов'язану з підготовкою «Вісника» до видання.

Перший етап – це збір матеріалу і складання видавничої угоди. Існує первинний колектив авторів, які регулярно публікуються в журналі – це викладачі, аспіранти ОНУ, а також головні фахівці Наукової бібліотеки.

Далі відбувається внутрішнє і зовнішнє рецензування. До рецензування залучаються викладачі, що мають вчений ступінь або вчене звання, та наукові співробітники, що є фахівцями в досліджуваній області.

Після нього починається редакційно-видавнича обробка матеріалу: оформлення титульних листів, розміщення статей згідно з розділами журналу, підготовка ілюстрацій, редагування тексту, списків літератури, переклад і редакція авторського резюме та списків літератури англійською мовою, проставлення УДК.

Далі згідно з розробленим дизайном і загальною концепцією кінцевого видавничого продукту відбувається форматування авторських статей та перевірка розташування елементів статті згідно з ДСТУ.

Перед передачею матеріалу у видавничий центр університету клопотання про друкування проводиться через Вчену раду університету.

Після верстання матеріал знову повертається до бібліотеки на вичитування. З метою мінімізації помилок відбувається декілька вичитувань та звірянь редакторських виправлень. На початковому етапі вичитування перевіряється й оцінюється загальний рівень технічної грамотності набору тексту. Завершує вичитування виявлення неякісної коректури й редакційних помилок. Цим займається не лише науково-редакційний сектор, а й головні фахівці інформаційно-бібліографічного відділу та відділу рідкісних книг і рукописів.

Після отримання кінцевого продукту з видавництва до роботи приступає Відділ інформаційних технологій, який розміщує електронну версію випуску на офіційному сайті журналу, в Інституційний репозитарій ОНУ, відправляє в Національну бібліотеку імені В. І. Вернадського для розміщення на порталі «Наукова періодика України» і в Інститут проблем реєстрації інформації НАН України для включення в український реферативний журнал «Джерело».

Просуванням Вісника в наукометричні бази займається інформаційно-аналітичний сектор бібліографічного відділу. На сьогодні журнал включений в РІНЦ (Російський індекс наукового цитування) і Index Copernicus (міжнарод-

ну онлайн-базу наукових публікацій, створену в 1999 р. в Польщі). В останній базі журнал має індекс продуктивності 4.77.

Що стосується підготовки «Вісника» до представлення в зарубіжних наукометричних базах даних, то виконано досить широкий спектр вимог, пов'язаних з наявністю в кожній з систем власних критеріїв оцінки якості. Базовими критеріями для включення до таких баз є:

- Міжнародний стандартний номер серіального видання ISSN (International Standard Serials Number);
- чітка періодичність і регулярність виходу;
- сайт українською та англійською мовами;
- апарат рецензування статей;
- міжнародний склад редакційної колегії;
- якісне оформлення статті (структури наукової статті, наявність ілюстративного матеріалу, що демонструє результати дослідження, та ін.);
- представлення в якості невід'ємної частини статті необхідної інформації англійською мовою (автори, заголовок, дані про приналежність авторів (найменування організацій, відомств, адреса(а) авторів), анотація, ключові слова пристатейні списки літератури в романському алфавіті);
- пристатейні списки літератури, оформлені згідно з вимогами провідних світових видавців наукової періодики.

Веб-сайт – візитна картка журналу “Вісник Одеського національного університету. Серія: Бібліотекознавство. Бібліографознавство. Книгознавство”. Він представлений на платформі Open Journal Systems(OJS), що дозволить реалізувати комплексну систему наукометричного моніторингу. На сайті надана повна інформація про журнал. Переконаливо викладена політика журналу – набір основних правил, якими керується редакція видання. Надана інформація для авторів, вказано повний склад редакційної колегії (з вказівкою країни кожного члена). Представлено повний текст Положення про рецензування. В розділі «Рукописи» подані загальні вимоги до статей та приклади оформлення списків літератури. Для підвищення рівня та якості журналу задекларовано розділ «Етика до публікацій». Завантажено «Архів», де представлено усі випуски журналу, з моменту його виходу. Веб-сайт має україномовну та англійськомовну версії. Пошук може здійснюватися за авторами, назвами та текстами самих статей тощо.

Отже, на прикладі «Вісника Одеського національного університету. Серія: Бібліотекознавство. Бібліографознавство. Книгознавство» показано, що організована таким чином видавнича діяльність може стати продуктивною інформаційно-інтелектуальною технологією вузівської бібліотеки.

Надійшла 20.05.2014 р.

В. П. Пружина,

заместитель директора Научной библиотеки
Одесского национального университета имени И. И. Мечникова
ул. Преображенская, 24, г. Одеса, 65082, Украина
тел. (0482) 34-77-89
e-mail: library@onu.edu.ua

**ТРАНСФОРМАЦИЯ ВУЗОВСКОЙ БИБЛИОТЕКИ: НОВЫЕ
ВОЗМОЖНОСТИ В ИЗДАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

Аннотация

Современная эпоха нуждается в инновационном подходе ко всем видам деятельности. Так, трансформации претерпевает и традиционная деятельность вузовской библиотеки. В докладе на примере научного журнала «Вісник Одеського національного університету. Сер. Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство» систематизировался весь редакционно-издательский процесс, который осуществляется Научной библиотекой ОНУ. Итогом редакционной работы становится издательский продукт, дальнейшим продвижением в наукометрические и национальные базы которого также занимается Научная библиотека.

Ключевые слова: периодическое издание, вузовская библиотека, редакционно-издательская деятельность, наукометрические базы данных, веб-сайт

V. P. Pruzhyna,

Deputy Director of the
Scientific Library of the
Odesa I. I. Mechnikov National University
24, Preobrazhenska Str., Odesa, 65082, Ukraine
Tel. (0482) 34 77 89
e-mail: library@onu.edu.ua

**TRANSFORMATION OF A HIGHER SCHOOL LIBRARY:
NEW OPPORTUNITIES OF PUBLISHING ACTIVITIES**

Summary

The modern age needs an innovational approach to all kinds of activity. Traditional work of a higher school library is undergone changes too. The whole editorial and publishing activity providing by staff of the Scientific Library of the Odesa I. I. Mechnikov National University is systematized in the paper on the example of scientific magazine “Odesa National University Herald” series “Library studies, bibliography studies, bibliology”. The result of publishing activities is a publishing product, which is also promoted to scientometric and national databases by the Scientific Library.

Keywords: a periodical, a higher school library, editorial and publishing activities, scientometric databases, a website